

**ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд
аз муассисаи олии таълимӣ**

Қонуни мазкур сиёсати давлатро дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ муқаррар ва ба танзим дароварда, барои таъмини ҳуқуқҳои конституционии ҳар як шахс чиҳати дарёфти таҳсилоти олии касбӣ шароит фароҳам меоварад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар Қонуни мазкур истифода мешаванд:

- **аккредитатсия** - тартиби муайян намудани мақоми муассисаи таълимӣ дар пешбурди фаъолияти таълимӣ мутобики стандартҳои таҳсилоти олии касбӣ;

- **аспирант** – мутахассиси дорои маълумоти олии касбӣ ё магистрӣ, ки бо мақсади таҳияи рисола ва омодагӣ барои дарёфти дараҷаи номзади илм дар аспирантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, муассисаи илмӣ ва ё муассисаи таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ таҳсил мекунад;

- **аттестатсия** - тартиби муқаррар кардани мувофиқати мазмун, сатҳ ва сифати омодагии хатмкардагони муассисаи олии таълимӣ ба талаботи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи соҳаҳои таълим (ихтисос);

- **аттестатсияи ниҳоии давлатии донишҷӯ** - тартибест, ки дараҷаи фарогирии донишҷӯро ба стандарти ҳатмии давлатии сатҳи марбутаи таълим муайян намуда, аз рӯи натиҷаи он ба донишҷӯ ҳуҷҷати дорои таҳсилоти дахлдор дода мешавад;

- **бакалавр** - дараҷаи аввали таҳсилоти олии касбӣ буда, шахси дорои ин таҳсилот доир ба назария ва амалияи самти ихтисосаш дониш, малака ва маҳорати касбӣ ҳосил менамояд;

- **бозомӯзии касбӣ** – дарёфти дониш, маҳорат, малака ва васеъ намудани таҳассус бо мақсади мутобик гардидан ба шароити нави иқтисодиву иҷтимоӣ аз рӯи барномаҳои таълимӣ, ки омӯзиши фанҳои алоҳида, қисматҳои муайяни илм, техника ва технологияи барои иҷрои фаъолияти касбӣ зарурро дар бар мегирад;

- **доктори PhD, доктор аз рӯи ихтисос** - дараҷаи олии академӣ, ки ба шахсони барномаи касбии докторантура аз рӯи ихтисоси муайян аз бар намудаанд, дода мешавад;

- **докторант** - шахсе, ки соҳиби дараҷаи илмӣ номзади илм буда, барои дарёфти дараҷаи доктори илм ба докторантура қабул шудааст;

- **донишчӯ** - шахсе, ки тибқи тартиби муқарраршуда ба муассисаи таҳсилоти олии касбӣ қабул гардидааст ва дар шӯъбаҳои рӯзона, шабона, ғоибона ё бо мақсади дарёфти дараҷаи муайяни таҳсилот ва ихтисос ба тариқи экстернат таҳсил мекунад;

- **ихтисос** - маҷмӯи дониш ва маҳорату малака, ки бо роҳи омӯзиши ҳадафнок ва таҷрибаи корӣ ҳосил шуда, барои нави муайяни фаъолият зарур мебошанд ва бо ҳуҷҷатҳои мувофиқ дар бораи таҳсилот тасдиқ карда мешаванд;

- **ичозатномадиҳӣ** - тартиби эътироф кардани имконоти муассисаи таҳсилоти олии касбии шакли муайян барои оғози фаъолияти таълимӣ, ки ба гирифтани таҳсилоти олии касбӣ ва ихтисос мутобиқи талаботи стандартҳои таҳсилоти олии касбӣ, инчунин талаботи давлатӣ оид ба таъминоти кадрӣ, илмию методӣ ва моддию техникаӣ алоқаманд аст;

- **касб** - намуди асосии шуғл ва фаъолияти меҳнати инсон буда, бо ҳуҷҷати марбут ба таҳсилот тасдиқ мегардад;

- **курсант** - шахсе, ки бо тартиби муқарраршуда ба муассисаи таҳсилоти олии касбии ҷарбӣ (ва ё махсус) қабул гардидааст ва барои ба дараҷаи муайяни таҳсилот ва ихтисос соҳиб шудан таҳсил мекунад;

- **магистр** - дараҷаи таҳсилоти олии касбӣ, ки баъди супоридани имтиҳони давлатӣ ё ҳимояи рисолаи магистрӣ ба хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дода мешавад. Магистр, асосан ба соҳаи муайяни илм машғул шуда, корҳои илмию таҳқиқотӣ мебарад ва аз рӯи ихтисос дар муассисаҳои таълимӣ, илмӣ ва дигар вазифаҳое, ки ба сатҳи таҳсилоти ӯ мувофиқанд, кор мекунад;

- **мазмунӣ таълим** - сохтор, мундариҷа ва ҳаҷми барномаи таълимиест, ки азҳуд намудани он ба шахс имкони дарёфти таҳсилоти олии касбӣ ва ихтисоси муайяноро таъмин менамояд;

- **муассисаи таҳсилоти олии касбӣ** - муассисаи таълимӣ, таълимии илмӣ, ки барномаи таълимии касбии таҳсилоти олиро аз рӯи стандарт ва самти муайяни таълим ва маърифату таҳассус татбиқ менамояд, таълиму тарбия ва тайёрии касбии шаҳрвандонро вобаста ба майлу хоҳиш, қобилият ва талаботи меъёрии соҳаи таҳсилоти олии касбӣ таъмин мекунад, инчунин фаъолияти илмӣ ва илмию техникаиро амалӣ мегардонад;

- **муассисаи таҳсилоти олии касбии давлатӣ** - муассисаи олии таълимие, ки аз ҷониби давлат таъсис дода шуда, аз буҷети давлатӣ ё дигар манбаъҳо маблағгузорӣ мешавад ва ба мақоми ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тобеъ мебошад;

- **муассисаи таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ** - муассисаи олии таълимие, ки ба моликияти ғайридавлатӣ ва хусусӣ асос ёфта, ба муассис (муассисон) тобеъ аст;

- **мутахассис** - шахсе, ки соҳиби таҳсилоти олии касбӣ буда, доир ба назария ва амалияи самти ихтисосаш дониш, малака ва маҳорати касбиро соҳиб шудааст ва барои иҷро намудани кори илмӣ қобилият дорад;

- **низоми кредитии таълим** - низоми баҳодиҳии миқдорӣ ба мазмуни барномаҳои таълим ва натиҷаҳои азҳудкунии онҳо мебошад. Кредит (ё соати кредитӣ) ин меъёри вақтест, ки барои омӯзиши фанни таълимӣ ҳар ҳафта дар давоми як семестр сарф мешавад ва дар сурати бомуваффақият супоридани имтиҳон аз ин фан донишчӯ ба ин кредит (ё кредитҳо) соҳиб мегардад;

- **озодии академӣ** - озодии баёни мазмуни таълим аз рӯи салоҳдиди худ дар доираи барномаҳои таълимӣ, интихоби мавзӯ барои таҳқиқоти илмӣ ва ҳалли он бо методҳои худ, инчунин озодии омӯзандагон дар гирифтани дониш вобаста ба майли худ дар доираи барномаҳои таълимӣ;

- **стандартҳои таҳсилоти олии касбӣ** - маҷмӯи меъёрҳои, ки мазмуни таҳсилоти олии касбӣ, моҳияту мӯҳлати таълим ва усулҳои таълими сифати таҳсилоти оливо бо назардошти дастовардҳои умумибашарӣ муайян мекунад;

- **такмили ихтисоси касбӣ** - таълиме, ки мутобиқи сатҳи таҳсилоти касбӣ ва бо мақсади такмили ихтисос дар ин ё он касб дода мешавад;

- **тахассус** - намуд ва дараҷаи омодагии касбии хатмкунанда барои иҷрои фаъолияти касбӣ ё давом додани таҳсил, ки дар ҳуҷҷати дорои таҳсилоти марбута инъикос мешавад;

- **таҳсилот** - раванди муттасили таълиму тарбия, ки мақсад аз он ноил шудан ба сатҳи баланди инкишофи маънавӣ, зеҳнӣ, фарҳангӣ, ҷисмонӣ ва салоҳияти касбии шахс мебошад;

- **таҳсилоти иловагӣ** - раванди тарбия ва таълим, ки дар асоси барномаҳои таълимии иловагии ҳама сатҳҳо бо мақсади ҳамаҷониба қаноатманд гардонидани талаботи маърифатии шахрванд, ҷамъият ва давлат сурат мегирад;

- **таҳсилоти олии касбӣ** - дараҷаи таҳсилотест, ки шахс ба он дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар натиҷаи раванди мунтазам, бонизом ва мақсадноки фарогирии мазмуни таълим, ки он ба таҳсилоти миёнаи умумӣ асос ёфта, бо гирифтани таҳассуси муайян аз рӯи ҷамъбасти аттестатсияи ниҳоии давлатӣ ба анҷом мерасад, соҳиб мегардад;

- **таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ** - таҳсилотест, ки ба ҳар шахс имкони боло бурдани сатҳи таҳсил ва таҳассусро дар заминаи таҳсилоти олии касбӣ медиҳад;

- **таълими фосилавӣ** - яке аз шаклҳои ба даст овардани касб, ки шахс берун аз муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, тавассути воситаҳои электронӣ ва телекоммуникатсионӣ таҳсилоти олии касбро соҳиб мегардад;

- **унвонҷӯ** - шахсе, ки таҳсилоти олии касбӣ дошта, ба аспирантура ва ё докторантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ё муассисаи илмӣ вобаста шудааст ва барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм бидуни таҳсил дар аспирантура рисолаи илмӣ таълиф мекунад ва ё шахсе, ки дорои дараҷаи илмии номзади илм буда, барои гирифтани дараҷаи илмии докторӣ бидуни таҳсил дар докторантура рисолаи илмӣ таълиф мекунад;

- **фаъолияти таълимӣ** - фаъолияти, ки бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳо барои дарёфти таҳсилоти олии касбӣ ва додани ҳуҷҷати дорои таҳсилоти дахлдор алоқаманд аст;

- **худмухторӣ** - шакли олии раванди таълим ва чорабиниҳои академӣ, ки масъулияти муассисаи таҳсилоти олии касбро дар назди муассис (муассисон) муайян мекунад;

- **экстерн** - шахсе, ки омӯзиши мустақилонаи фанҳоро аз рӯи барномаи асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ дар соҳаи таълим (ихтисос) интихоб намудааст ва минбаъд дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ аз аттестатсияи ҷорӣ ва ниҳой мегузарад;

- **экстернат** - омӯзиши мустақилонаи фанҳои таълимӣ мутобиқи барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи самти интихобнамудаи тайёрӣ (тахассус) бо аттестатсияи ниҳой (ҷорӣ ва ниҳой) дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ.

Моддаи 3. Принципҳои асосӣ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба чунин принципҳо асос меёбанд:

- дастрас будани таҳсилоти олии касбӣ вобаста ба қобилият, истеъдод ва талаботи ҳар як шахс;
- муайян намудани самтҳои афзалиятноки пешрафти илму техника, технология, инчунин тайёр намудани мутахассисон, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси кормандон;
- тарбияи шаҳрвандӣ;
- ҳифз ва рушди дастовард ва анъанаҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ;
- ҳамоҳангсозии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бо фазои ҷаҳонии таҳсилот;
- мунтазамӣ ва давомнокии раванди таълим;
- дастгирии давлатии мутахассисон, самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти бунёдӣ ва амалии илмӣ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ.

Моддаи 4. Кафолатҳои давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Давлат бартариҳои рушди таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро ба шаҳрвандон бо роҳҳои зерин кафолат медиҳад:

- маблағгузорӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ ё грантҳо, ҳамчунин муҳаё кардани шароити мусоид барои худтаъминкунии молиявии тайёр намудани мутахассисон ва кормандони илмию омӯзгорӣ тибқи меъёрҳои муқарраршуда;
- дар асоси фармоиши давлатӣ ва маблағгузориҳои буҷетӣ, инчунин грантҳои фардӣ дастрас гардонидани таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;
- таъмини ҳуқуқ ва манфиатҳои иҷтимоии донишҷӯён, аспирантҳо, докторантҳо ва дигар донишомӯзон дар низоми давлатии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;
- муҳаё кардани шароит барои дастрасии баробар ба таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;
- ҷудо намудани грантҳо ва қарзҳои дарозмуддати имтиёзнок ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ барои қабули донишҷӯён тибқи квота дар асоси озмун;
- дар доираи стандартҳои давлатии таълим бо роҳи озмун ва ба таври ройгон гирифтани таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ ва ғайридавлатӣ, агар шаҳрвандон дар ин сатҳ бори аввал таълим мегирифта бошанд;
- интиҳоби озодонаи шаклҳои таҳсилоти олии касбӣ, муассисаи олии таълимӣ ва ихтисос.

Моддаи 5. Худмухтори муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва озоидҳои академии онҳо

1. Худмухтори муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мустақилияти муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимро дар интихоби ҷобачогузори кадрҳо, фаъолияти таълимӣ, илмӣ, молиявӣ хоҷагӣ ва ғайра, ки Оинномаи онҳо мутобиқи муқаррароти қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст, ифода менамояд.

2. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ барои татбиқи барномаҳои таълимӣ метавонад технологияи фосилавӣ донишомӯзиро қисман ё дар ҳаҷми пурра (ба истиснои баъзе аз машғулиятҳо) аз рӯи тартибе, ки мақомоти ҷумҳуриявӣ давлатии идораи маориф муқаррар кардааст, истифода барад.

3. Назорати мувофиқати фаъолияти муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқиаш бо назардошти мақсадҳои он, ки дар Оинномаи он пешбинӣ шудааст, аз ҷониби муассиси (муассисони) муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва мақоми ҷумҳуриявӣ давлатии идораи маориф, ки дар доираи салоҳияти худ барои пешбурди фаъолияти таълимӣ иҷозатнома додаанд, амалӣ мегардад.

4. Ба профессорону омӯзгорон, кормандони илмӣ ва донишҷӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, аз ҷумла ба омӯзгорони муассисаи таҳсилоти олии касбӣ озоидҳои академӣ дода мешавад, то мавзӯи дарсро (таълимро) бо усули худ дар доираи барномаҳои таълимӣ баён кунанд, мавзӯи таҳқиқоти илмиро интихоб намоянд ва бо тарзу усулҳои худ гузаронанд.

5. Дар доираи барномаҳои таълимӣ ба донишҷӯён мувофиқи майлу талаботи онҳо озоиди академӣ дода мешавад.

Моддаи 6. Вазъи ҳуқуқӣ, намуд ва номи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ

1. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ шахси ҳуқуқӣ буда, ба муассисаи ғайритиҷоратӣ мансуб аст.

2. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шаклҳои зерини муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таъсис дода мешаванд: донишгоҳ, академия, донишқада.

3. Донишгоҳ муассисаи таҳсилоти олии касбиест, ки:

- барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимро аз рӯи доираи васеи соҳаҳо (ихтисосҳо) амалӣ мегардонад;

- кормандони баландихтисос, илмӣ ва илмиву омӯзгориро тайёр намуда, донишпу ихтисоси онҳоро такмил медиҳад;

- дар соҳаҳои гуногуни илм таҳқиқоти бунёдӣ ва амалиро анҷом медиҳад;

- дар соҳаҳои фаъолиятҳои маркази пешбари илмӣ ва методӣ мебошад.

4. Академия муассисаи таҳсилоти олии касбиест, ки:

- барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимро дар соҳаи муайяни фаъолият амалӣ мегардонад;

- кормандони баландихтисосро барои соҳаи муайяни фаъолияти илмӣ ва илмиву омӯзгорӣ тайёр намуда, донишпу ихтисоси онҳоро такмил медиҳад;

- дар яке аз соҳаҳои илм ё фарҳанг таҳқиқоти бунёдӣ ва амалиро анҷом медиҳад;

- дар соҳаҳои фаъолиятҳои маркази пешбари илмӣ ва методӣ мебошад.

5. Донишкада муассисаи таҳсилоти олии касбиест, ки:

- барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва барномаҳои таълимии таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро дар як ё якчанд самти ҷудогона амалӣ мегардонад;

- кормандони баландхаттисосро барои соҳаи муайяни фаъолияти касбӣ тайёр ва донишу ихтисоси онҳоро тақмил медиҳад;

- таҳқиқоти бунёдӣ ва (ё) амалӣ мебарад.

6. Вазъи ҳуқуқии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар номи он ифода меёбад. Номи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳангоми таъсис додани он муқаррар гардида, дар сурати тағйир ёфтани вазъи ҳуқуқии ин муассиса номи он низ ҳатман тағйир дода мешавад. Агар дар номи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ номи махсус истифода гардад (консерватория, омӯзишгоҳи олий ва дигар номҳо), дар баробари ном шакли муассисаи таҳсилоти олии касбӣ нишон дода мешавад.

БОБИ 2.

НИЗОМИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ОЛИИ ТАЪЛИМӢ

Моддаи 7. Сохтори низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ иборат аст аз:

- стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва муассисаҳои таълимие, ки новобаста аз шаклҳои ташкилию ҳуқуқӣ барои таълими таҳсилоти марбутаи иловагии касбӣ иҷозатнома доранд;

- пажӯҳишгоҳҳои илмию таҳқиқотӣ, бюроҳои конструкторӣ, хоҷагиҳои таълимию таҷрибавӣ, стансияҳои таҷрибавӣ, марказҳои таълимию методӣ ва иттилоотиву таҳлилӣ, паркҳои техникӣ, корхонаҳои истеҳсоли, ташкилоту муассисаҳои илмӣ, лоиҳакашӣ, клиникӣ, муолиҷавию пешгири, дорусозӣ (фармасевтӣ), фарҳангии маърифатӣ, ки бо таҳқиқоти илмӣ машғуланд ва фаъолияти рушди таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро таъмин мекунанд;

- мақомоти идораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, ҳамчунин корхона, муассиса ва ташкилотҳои тобеи онҳо;

- иттифоқҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ (иттифоқҳои эҷодӣ, ассотсиатсияҳои касбӣ, ҷамъиятӣ, шӯроҳои илмию методӣ ва дигар иттиҳодияҳо).

Моддаи 8. Стандартҳои давлатии таълимӣ ва барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ иборатанд аз:

- талаботи умумӣ ба барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ;

- талабот ба ҳаққи ақали ҳатмии мазмуни барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ вобаста ба шароити амалӣ гардонидани онҳо, аз ҷумла ба таҷрибаи таълимӣ истехсоли, аттестатсияи ниҳоии хатмкунандагон ва дараҷаи тайёр намудани онҳо аз рӯи соҳаҳои алоҳидаи таълим (ихтисос);

- мӯҳлати фаро гирифтани барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ ва ғайридавлатӣ;

- ҳаҷми ниҳоии сарбории донишҷӯён ва шунавандагон.

2. Стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ таъмини муқаррароти зеринро дар бар мегиранд:

- сифати таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- ягонагии фазои таълим;

- эътироф ва муқаррар намудани баробарарзиши ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ оид ба таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ.

3. Стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, инчунин таснифи равияҳо ва ихтисосҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Моддаи 9. Мӯҳлат ва шаклҳои аз бар кардани зинаҳои таҳсилоти олии касбӣ

1. Барномаҳои таълимии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ метавонанд муттасил ва зина ба зина тавассути низоми кредитии таълим ва ё анъанавӣ, мувофиқи тартиби муайяннамудаи мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф амалӣ гардонидани шаванд.

2. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шаклҳои зерини таҳсилоти олии касбӣ муқаррар карда мешаванд:

- таҳсилоти бисёрзинагӣ:

а) таҳсилоти олии касбӣ, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳоии давлатӣ бомуваффақиятгузашта таҳассуси дараҷаи «бакалавр» дода мешавад;

б) таҳсилоти олии касбӣ, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳоии давлатӣ бомуваффақиятгузашта таҳассуси дараҷаи «магистр» дода мешавад.

- таҳсилоти анъанавӣ:

а) таҳсилоти олии касбӣ, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳоии давлатӣ бомуваффақиятгузашта таҳассуси «мутахассис» дода мешавад.

3. Таҳсилоти шахсоне, ки омӯзишро аз рӯи барномаи таълимии асосии таҳсилоти олии касбӣ ба итмом нарасонидаанд, аммо аз аттестатсияи ҷорӣ бомуваффақият гузаштаанд (на камтар аз ду соли таҳсил), таҳсилоти олии касбии нопурра шуморида мешавад ва ба онҳо ҳуҷҷати академии шакли муқарраршуда дода мешавад.

4. Мӯҳлати фарогирии барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбӣ (ба истиснои барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии тиббӣ):

- барои дарёфти тахассуси дараҷаи «бакалавр» - на камтар аз чор сол;
- барои дарёфти тахассуси «мутахассис» - на камтар аз панҷ сол;
- барои дарёфти тахассуси дараҷаи «магистр» - ду сол.

5. Шахсоне, ки оид ба таҳсилоти олии касбии зинаи муайян ҳуҷҷатҳои намунаи давлатиро доранд, мутобиқи ихтисос метавонанд аз рӯи барномаи таълимии таҳсилоти олии касбии зинаи минбаъда таълимро идома диҳанд.

6. Аз бар намудани барномаи таълимии таҳсилоти олии касбии дараҷаи мувофиқ дар муассисаи таҳсилоти олии касбии дорои аккредитатсияи давлатӣ ба шахс барои ишғоли вазифаи мувофиқ дар муассисаи давлатӣ ва гирифтани музди кор ва музди изофа асос мебошад. Барои шахсоне, ки барномаҳои таълимии таҳсилоти олии тиббӣ ва таҳсилоти олии фармасевтиро аз бар намудаанд, барои ишғоли вазифаҳои зикршуда тайёрии баъди таҳсилоти олии касбӣ дар интернатура, ординатура (резидентура) ва магистратура, ки он бо шаҳодатномаи шакли муқарраршуда тасдиқ шудааст, асос мебошад.

7. Тахассуси дараҷаи «бакалавр» ҳангоми ба кор қабул намудан ба шахрвандон ҳуқуқи ишғоли вазифаеро медиҳад, ки барои он мутобиқи талаботи тахассусӣ таҳсилоти олии касбӣ пешбинӣ шудааст.

8. Ишғоли вазифаи хизмати давлатӣ аз ҷониби бакалавр, магистр ва мутахассис бо тартибе, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, сурат мегирад.

9. Таҳсилоти аввалин, ки шахс онро аз рӯи барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбии зинаҳои гуногун гирифтааст, ҳамчун таҳсилоти дуҷуми олии касбӣ гирифтаи ӯ доништа намешавад.

10. Барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти олии касбиро донишҷӯён, вобаста ба ҳаҷми машғулиятҳои ҳатмии қорманди соҳаи омӯзгориҳои муассисаи таҳсилоти олии касбӣ метавонанд дар шаклҳои таълими рӯзона, шабона, ғоибона, таълими фосилавӣ, ҳамчунин экстернат аз бар намоянд. Ба омезиши шаклҳои гуногуни дарёфти таҳсилоти олии касбӣ иҷозат дода мешавад.

11. Номгуи самтҳои таълим (ихтисос), ки аз рӯи онҳо имкони дарёфти таҳсилоти олии касбӣ дар шакли таҳсили шабона, ғоибона мумкин нест, аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад. Низомнома оид ба экстернат аз ҷониби мақоми давлатии идораи маориф тасдиқ карда мешавад.

12. Шахсоне, ки дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии аккредитатсияи давлатӣ надошта таҳсил мекунанд ё чунин муассисаи таҳсилоти олии касбиро бомуваффақият хатм кардаанд, ҳуқуқ доранд дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии дорои аккредитатсияи давлатӣ дар асоси шартҳои экстернат аз аттестатсияи давлатии чорӣ ва ниҳой гузаранд.

Моддаи 10. Ҳуҷҷатҳо оид ба таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Ба шахсоне, ки таҳсилро аз рӯи барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ анҷом додаанд ва аз аттестатсияи ниҳоии давлатӣ гузаштаанд, ҳуҷҷат дар бораи таҳсилоти марбута дода мешавад.

2. Муассисаи таҳсилоти олии касбие, ки аккредитатсияи давлатӣ дорад, ба хатмкунандагон дар бораи таҳсилоти марбута ҳуҷҷати намунаи давлатии дорои нишони давлатӣ ва нишони сарисинагии намунаи муқарраршуда медиҳад. Шакли ҳуҷҷати

намунаи давлатӣ ва нишони сарисинагиرو Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

3. Ҳуҷҷатҳое, ки хатми зинаҳои гуногуни таҳсилоти олии касбиро тасдиқ менамоянд, инҳоянд:

- дипломи мутахассис;
- дипломи бакалавр;
- дипломи магистр.

4. Аз рӯи натиҷаи ҳимояи рисолаи илмӣ бо тартиби муқарраршуда дипломи номзади илм ё дипломи доктори илм дода мешавад.

5. Тартиби додани ҳуҷҷатро дар бораи такмили ихтисос бо роҳи гузаштани курсҳои гуногун мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф муайян менамояд.

6. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ пас аз гузаштан аз аттестатсия ва аккредитатсияи давлатӣ ҳуқуқи додани ҳуҷҷатҳои намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ҳуқуқ пайдо мекунад.

7. Ҳуҷҷатҳо дар бораи таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тамоми ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон эътибор доранд.

Моддаи 11. Вазифаҳо ва сохтори муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Вазифаҳои асосии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ иборат аст, аз:

- қонеъ гардонидани талаботи шахс ба инкишофи зеҳнӣ, фарҳангӣ ва арзишҳои маънавӣ бо роҳи дарёфти таҳсилоти олии касбӣ ва ё таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- рушди илму ҳунар ба воситаи таҳқиқоти илмӣ ва фаъолияти эҷодии кормандони илмию омӯзгорӣ ва таҳсилкунандагон, истифодаи натиҷаҳои ҳосилшуда дар чараёни таълим ва истеҳсолот;

- омӯзиш, бозомӯзӣ ва такмили тахассуси кормандони дорои таҳсилоти олии касбӣ ва кормандони илмию омӯзгории баландихтисос;

- дар донишҷӯён инкишоф додани худшиносии миллӣ, ифтихори ватандорӣ, шаъну шарафи шаҳрвандӣ ва қобилияти қору зиндагии донишҷӯён дар шароити имрӯзаи ҷаҳонишавӣ;

- ҳифз ва афзун намудани арзишҳои миллӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ, илмӣ ва анъанаҳои кишвар;

- таҳкими арзишҳои маънавии шаҳрвандон, боло бурдани савияи таҳсилот ва фарҳанги он;

- таъмини шароити мусоид барои тачрибаомӯзии истеҳсоли ва омӯзгории донишҷӯён.

2. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар ташаккул додани сохтори худ мустақиланд.

3. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ метавонанд барномаҳои таълимии муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбиро амалӣ гардонанд, агар дар сохтори онҳо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва

миёнаи касбӣ мавҷуд бошанд ва барои пешбурди фаъолияти таълимӣ иҷозатнома гирифта бошанд.

4. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбие, ки мақоми донишгоҳро доранд, бо ризоияти муассис метавонанд дар сохтори худ донишқадаҳо, академияҳои таълимӣ, колледжҳо, филиалҳо, муассисаҳои илмию методӣ, хоҷагиҳои таълимию таҷрибавӣ, паркҳои техникӣ ва дигар воҳидҳои сохторӣ дошта бошанд.

5. Филиали муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ба таври мустақил аз аттестатсия гузашта, иҷозатномаи пешбурди фаъолият мегирад, аммо аккредитатсияи давлатиро дар ҳайати муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мегузарад.

Моддаи 12. Тартиби таъсис, азнавташкилдихӣ, барҳамдихӣ, иҷозатномадихӣ, аттестатсия ва аккредитатсияи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бо дархости муассис (муассисон) мутобиқи қарори он ва ё шартҳои шартномаи таъсисдихӣ ташкил, аз нав ташкил ва барҳам дода шуда, мутобиқи қонунгузорию Қумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта мешавад.

2. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ аз вақти ба қайди давлатӣ гирифтани он таъсисгардида доништа мешавад. Баробари гирифтани иҷозатнома ҳуқуқ пайдо мекунад, ки нақша ва барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро амалӣ гардонад ва аз имтиёзҳои пешбиниамудаи қонунгузорӣ баҳравар гардад.

3. Аттестатсияи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бо дархости муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ё худ бо ташаббуси мақомоти қумҳуриявии давлатии идораи маориф гузаронида мешавад. Тартиби гирифтани иҷозатнома тибқи талаботи Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» муқаррар мешавад.

4. Мақсад ва мӯҳтавои аттестатсия муқаррар кардани мувофиқати мазмун, сатҳ ва сифати таълими хатмкунандагони муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ба талаботи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи соҳаҳои таълим (ихтисос) мебошад.

5. Аккредитатсияи давлатии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар асоси натиҷаҳои аттестатсияи давлатӣ, ки тартиби онро Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, гузаронида мешавад.

6. Шаҳодатнома дар бораи аккредитатсияи давлатӣ вазъи ҳуқуқии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, феҳристи самтҳои таълим (ихтисосҳо)-ро, ки аз аккредитатсияи давлатӣ гузаштаанд ва аз рӯи он муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ дорад ба хатмкунандагон ҳуҷҷатҳои намунаи давлатиро дар бораи таҳсилоти олии касбӣ диҳад, ҳамчунин зинаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва ихтисос (дараҷа) - ро муқаррар менамояд.

7. Таъсисдихандаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбие, ки барномаҳои ҳарбии касбии таълимиро (муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҳарбӣ) татбиқ мекунанд, танҳо Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон буда метавонад.

8. Филиалҳои муассисаҳои таҳсилоти олиии касбии давлатҳои хориҷӣ дар асоси шартномаҳои байнидавлатӣ мутобиқи санадҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфта, баъди гирифтани иҷозатномаи мақоми давлатии идораи маориф дар доираи барномаҳои таълимӣ ва стандартҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамоянд.

9. Барҳамдиҳии муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ тибқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 13. Қабул ба муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ ва тайёр кардани мутахассисони дорои таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ

1. Қабул ба муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ мувофиқи аризаи шахсони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ, таҳсилоти ибтидоии касбӣ ва таҳсилоти миёнаи касбӣ дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи имтиҳонҳои дохилшавӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад. Тартиби ягонаи ба муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ қабул кардани шаҳрвандонро, дар ҳолате ки Қонуни мазкур муқаррар накарда бошад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

2. Шартҳои озмун бояд риояи ҳуқуқи шаҳрвандонро дар соҳаи маориф қафолат диҳад ва ба он мусоидат намояд, то шаҳрвандони қобилияти бештардошта, ба омӯхтани барномаҳои таълимии дараҷа ва (ё) зинаи дахлдор омодаанд, қабул шаванд.

3. Муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ ҳуқуқ дорад қабули шаҳрвандонро танҳо дар сурати мавҷуд будани иҷозатнома эълон намояд. Муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ вазифадор аст довталабонро бо иҷозатномаи мазкур, ҳамчунин бо шаҳодатномаи аккредитатсияи давлатӣ доир ба ҳар як соҳаи таълим (ихтисос), ки ба муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ ҳуқуқи ҳуҷҷати намунаи давлатиро дар бораи таҳсилоти олиии касбӣ медиҳад, шинос намояд. Бо шаҳодатномаи аккредитатсияи давлатӣ шинос намудани довталаб оид ба кадом соҳаи таълим (ихтисос)-ро интихоб кардани ӯ ё набудани чунин шаҳодатнома дар ҳуҷҷатҳои қабул қайд карда мешавад ва ба он довталабон имзо мегузоранд.

4. Равияи таълим (ихтисос) дар асоси иҷозатнома муайян карда мешавад. Мазмуни чараёни таълими ҳар соҳа (ихтисос) мӯҳлати азҳуд кардани барномаи таълимии таҳсилоти олиии касбӣ ё таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ аз тарафи муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ва стандарти давлатии таълим муайян карда мешавад.

5. Барои шахсони дорои таҳсилоти миёнаи касбии самти дахлдор бо қарори Шӯрои олимони муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ, гирифтани таҳсилоти олиии касбӣ аз рӯи барномаи маҳдуд ё суръатноки омӯзишии муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ иҷозат дода мешавад.

6. Шумораи умумии донишҷӯён ва тартиби қабули онҳоро, ки барои таҳсил аз ҳисоби маблағи бучет қабул карда мешаванд, ҳар сол мақомоти марбутаи давлатӣ мутобиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур муайян менамояд.

7. Шахсоне, ки муассисаҳои таълимии миёнаи умумӣ ё муассисаи таҳсилоти ибтидоии касбии дорои аккредитатсияи давлатиро бо медалҳо, инчунин шахсоне, ки муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии аккредитатсияи давлатидоштаро бо

баҳои «аъло» хатм намудаанд, ба муассисаи таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи натиҷаи сӯҳбат, ба истиснои санҷиши касбӣ аз рӯи равияе, ки муассисаи таҳсилоти олии касбӣ метавонад муқаррар намояд, қабул карда мешаванд.

8. Шахсони зикршуда, ки аз сӯҳбат нагузаштаанд, ҳуқуқ доранд имтиҳонҳои қабулро мутобиқи қоидаҳои умумӣ супоранд.

9. Ба муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, баъди бомуваффақият супурдани имтиҳонҳои қабул, довталабони ятим ва довталабоне, ки бе парастории падару модар мондаанд, маъжубони гурӯҳҳои I ва II, ки аз рӯи хулосаи комиссияи коршиносии тиббии меҳнатӣ дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ таҳсил карда метавонанд, ҳамчунин дигар гурӯҳҳои шаҳрвандоне, ки дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, бе озмун, қабул карда мешаванд.

10. Довталабон ба таълими пулакӣ танҳо баъди супоридани имтиҳонҳои қабул ва пардохти ҳаққи таълим (мувофиқи шартнома) қабул карда мешаванд. Аз таълими пулакӣ ба таълими ройгон ва аз таълими ройгон ба таълими пулакӣ гузаронидани донишҷӯён иҷозат дода мешавад. Тартиби онро мақомоти Ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф муайян менамояд.

11. Ба аспирантураи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар асоси озмун шахсоне, ки таҳсилоти олии касбии мутахассис ё магистр доранд қабул карда мешаванд. Таълими аспирантура дар шӯъбаи рӯзона 3 сол ва дар шӯъбаи ғоибона 4 сол муқаррар карда мешавад.

12. Ба докторантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ шахсоне, ки дараҷаи илмӣ номзади илм доранд, қабул карда мешаванд.

13. Мӯҳлати таҳсил дар докторантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ то се сол мебошад. Инчунин, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барномаи алтернативии докторантура аз рӯи ихтисоси муайян бо додани дараҷаи олии академӣ-доктори PhD, доктор аз рӯи ихтисос баъди хатми барномаи таълимии касбии магистратура амалӣ мегардад, ки мӯҳлати таҳсил дар он на камтар аз се сол мебошад.

14. Шаҳрвандони хориҷӣ ба аспирантура ва докторантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мутобиқи шартномаҳои байналмилалӣ ва созишномаҳои байниҳукуматӣ қабул карда мешаванд.

Моддаи 14. Идоракунии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон идора карда мешавад.

2. Бо мақсади пешбурди корҳои ҷорӣ фаъолияти муассиса дар асоси усулҳои мувофиқати яккасардорӣ ва дастаҷамъӣ мақоми иҷроия таъсис дода мешавад ва он ба мақоми олии муассиса, ки ректор роҳбарӣ менамояд, ҳисоботдиҳанда мебошад.

3. Ректори муассисаи таҳсилоти олии касбии давлатӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ректори муассисаи таҳсилоти олии касбии хусусӣ аз тарафи муассис (муассисон) ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

4. Тартиби ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани ректор, ваколатҳои мақомоти иҷроияи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, тартиби қабули қарор ва

намояндагӣ намудан аз номи муассисаро қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон ва Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дахлдор муайян мекунад.

5. Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ аз тарафи муассис (маҷлиси умумии муассисон) ва Шӯрои олимон тасдиқ карда мешавад.

6. Ваколатҳои истисноии мақоми олии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ иборатанд аз:

- тасдиқ намудан ва тағйир додани Оинномаи муассиса, тағйир додани андозаи сармоҷи оинномавии он;

- таъсиси мақоми иҷроия, ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбари он;

- тасдиқи ҳисоботи солона ва тавозуни муҳосибии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ;

- қабули қарор дар бораи азнавтаъсисдиҳӣ, азнавташкилдидиҳӣ ва барҳамдиҳии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ.

7. Дар Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба ваколатҳои истисноии мақоми олии он ҳалли масъалаҳои дигар низ воғузур шуда метавонанд. Масъалаҳои, ки ба ваколати истисноии мақоми олии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мансубанд, метавонанд ба ваколати мақоми иҷроияи муассиса гузошта шаванд.

8. Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ пас аз тасдиқи муассис тибқи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон ба қайд гирифта мешавад.

Моддаи 15. Иттиҳодия (ассотсиатсия, иттифоқ, созмон)-ҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ новобаста аз шакли моликият ва шакли ташкилию ҳуқуқӣ, бо мақсади ҳамроҳангсозии фаъолияти худ, инчунин намояндагӣ ва ҳифзи манфиатҳои умумии молумулкӣ, ҳуқуқ доранд, то дар асоси шартнома иттиҳодияҳои ғайритиҷоратиро дар шакли ассотсиатсия (иттифоқ) – ҳо таъсис диҳанд.

2. Дар ҳолати бо қарори иштирокчиён ба зиммаи ассотсиатсия гузоштани фаъолияти соҳибкорӣ, ассотсиатсия бояд аз рӯи тартиби пешбинишудаи қонун ба ҷамъият ё ширкати истехсолӣ табдил дода шавад. Барои татбиқи фаъолияти соҳибкорӣ ассотсиатсияҳои низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ҳуқуқ доранд, то ҷамъиятҳои хоҷагидорӣ таъсис диҳанд ё дар фаъолияти онҳо иштирок намоянд.

3. Ассотсиатсияҳои муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ шахси ҳуқуқӣ мебошанд.

4. Аъзои ассотсиатсияҳои муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мустақилият ва ҳуқуқи шахси ҳуқуқӣ будани худро нигоҳ медоранд.

5. Ассотсиатсияҳои муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ барои ўҳдадорихоӣ аъзои худ ҷавобгар намебошанд.

6. Аъзои ассотсиатсияҳои муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ аз рӯи ўҳдадорихоӣ ассотсиатсия ба андоза ва мувофиқи тартиби дар ҳуҷҷатҳои таъсисии ассотсиатсия пешбинишуда масъулияти субсидорӣ доранд.

7. Номи дақиқи ассотсиатсияҳои дар низоми муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бояд мақсади асосии ассотсиатсия ва аъзои онро ифода ва калимаҳои «ассотсиатсия» ё «иттифоқ»-ро дар худ дошта бошад.

Моддаи 16. Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар низоми муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Манфиатҳои донишҷӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбиро иттиҳодияҳои ҷамъиятии донишҷӯён ҳимоя менамоянд. Муносибатҳои мушаххаси маъмурияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии донишҷӯён бо Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва шартномаи байни маъмурияти он ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии донишҷӯён муайян карда мешаванд.

2. Дар низоми муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бе таъсис додани шахси ҳуқуқӣ, метавонанд иттиҳодияҳои ҷамъиятии шакли иттиҳодияҳои таълимӣю методии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, шӯрою комиссияҳои илмию методӣ, илмию техникӣ ва ғайра таъсис дода шаванд.

3. Мақоми давлатии идораи маориф, шӯроҳои олимони муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар фаъолияти худ тавсияи ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятиро дар низоми муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ баррасӣ менамоянд ва ба эътибор мегиранд.

БОБИ 3.

ФАЪОЛИЯТИ ТАЪЛИМӢ, МЕТОДӢ ВА ИЛМИИ МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ОЛИИ ТАЪЛИМӢ

Моддаи 17. Забони таълим

Забони таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 18. Мазмуни таълим

1. Фаъолияти таълимии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ мутобиқи нақшаҳо ва барномаҳои таълимӣ, ки дар асоси стандартҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ таҳия ва бо тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои соҳаи маориф тасдиқ шудааст, амалӣ гардонда мешавад.

2. Мушаххас намудани мазмуни таълим бо нақша ва барномаҳои таълимӣ муайян карда мешаванд, ки муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ тасдиқ намудаанд.

Моддаи 19. Ташкили корҳои таълимӣ ва методӣ

1. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ донишҷӯён, курсантҳо, шунавандагон, аспирантҳо бо воситаҳои таълим таъмин карда, барои таълим ва қору зиндагии онҳо

шароити мусоид муҳайё месозад.

2. Муассисаҳои таҳсилоти олиии касбӣ дар интихоби низоми баҳогузорӣ, шакли тартиби гузарондани машғулиятҳо, аттестатсияи донишҷӯён ва шунавандагон мустақил мебошанд.

3. Ҷалб намудани донишҷӯён ва шунавандагон ба кор ё фаъолияти, ки ба раванд ва фаъолияти таълим вобастагӣ надоранд, манъ аст.

4. Таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсолӣ, ки онро стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ пешбинӣ кардааст, дар асоси шартномаҳои байни муассисаҳои таҳсилоти олиии касбӣ ва корхонаю муассиса ва ташкилотҳо сурат мегирад, ки мувофиқи онҳо ин корхонаю муассиса ва ташкилотҳо новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон ва тобеияти идоравии худ, ӯҳдадоранд барои таҷрибаомӯзии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олиии касбии давлатӣ ва аккредитатсияшудаи ғайридавлатӣ ҷой диҳанд ва шароити мувофиқ муҳайё созанд.

5. Фарогирии нақшаи таълимии муассисаҳои таҳсилоти олиии касбӣ бо аттестатсияи ниҳоии давлатии донишҷӯён хотима меёбад.

6. Муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ кори методиро ташкил мекунад ва ба роҳ мемонад. Ҳамоҳангсозии кори методӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олиии касбии давлатӣ аз ҷониби иттиҳодияҳои (марказҳои) таълимӣю методӣ амалӣ мегардад.

7. Вазифаҳои тарбиявии муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ дар фаъолияти якҷояи таълимӣ, илмӣ, эҷодӣ, истеҳсолии донишҷӯён ва омӯзгорон амалӣ гардонида мешавад.

Моддаи 20. Ташкили корҳои илмию таҳқиқотӣ ва эҷодӣ

1. Вазифаҳои асосии муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ дар самти коҳии илмию таҳқиқотӣ аз инҳо иборатанд:

- таҳияи проблемаҳои назариявӣю амалӣ;
- таълифи китобҳои дарсӣ ва васоити таълим;
- иҷрои корҳои таҳқиқотии дорой хусусияти илмию методӣ.

2. Таҳқиқоти илмие, ки дар муассисаҳои таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ ба роҳ монда мешаванд, бо назардошти афзалиятнокии онҳо аз ҳисоби буҷети давлатӣ, маблағи аз иҷрои корҳои шартномаҳои хоҷагӣ бадастомада, қарзи бонкҳо, маблағҳои худӣ, хайрияҳо ва дигар манбаъҳо маблағгузорӣ карда мешаванд.

3. Принсипи асосии илм дар муассисаҳои таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ аз ҳамоҳангсозии он бо ҷараёни таълим, инчунин бо илмҳои академӣ ва соҳавӣ иборат аст.

4. Муассисаи таҳсилоти олиии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиии таълимӣ таҳқиқоти илмӣ ва корҳои эҷодиро аз рӯи нақшаи мавзӯӣ, ки онро Шӯрои олимон тасдиқ менамояд, амалӣ сохта, истифодаи судманд ва босамари имкониятҳои илмии худ, сифати корҳои иҷрошаванда ва шароити бехатарии меҳнат, ҷалби васеи мутахассисони баландихтисос, донишҷӯён, курсантҳо, шунавандагонро барои иштирок дар корҳои илмию таҳқиқотӣ ва эҷодӣ таъмин мекунад.

БОБИ 4.

СУБЪЕКТҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ТАЪЛИМИЮ ИЛМӢ ДАР НИЗОМИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ОЛИИ ТАЪЛИМӢ, ҲУҚУҚУ ӮҲДАДОРИҲОИ ОНҲО

Моддаи 21. Ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои донишҷӯи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ

1. Ба донишҷӯи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ шаҳодатномаи донишҷӯ ва дафтарчаи имтиҳонотии намунаи муқарраргардида дода мешавад.

2. Донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ доранд:

- дар ташкили мазмуну мундариҷаи таълими худ бо риояи талаботи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ иштирок намоянд. Ин ҳуқуқи онҳо бо шартҳои қарордоди байни донишҷӯи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки барои таҳсил ва ба кор таъмин кардани онҳо мусоидат мекунад, маҳдуд шуда метавонад;

- курсҳои факултативӣ (барои самти нишондодашавандаи таълим (ихтисос)) ва курсҳои элективиро (ба таври ҳатмӣ интихобнамуда), ки аз ҷониби факултет ва кафедраи дахлдор пешниҳод мегарданд, интихоб намоянд;

- ғайр аз фанҳои таълимии (ихтисосии) соҳаи интихобшуда ҳар гуна фанҳои дигареро, ки дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ таълим дода мешаванд, бо тартиби муқаррарнамудаи Оинномаи он, инчунин фанҳои дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии дигар таълимдодашавандаро аз бар намоянд;

- мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи таҳассуси ҳарбӣ таълим гиранд;

- тибқи ҳолатҳои пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз шакли таълими пулакӣ ба шакли таълими ройгон гузаранд;

- дар муҳокима ва ҳаллу фасли муҳимтарин масъалаҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, аз ҷумла, ба воситаи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва мақомоти давлатии идораи маориф иштирок намоянд;

- аз китобхонаҳо, китобхонаҳои электронӣ, технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ, интернет, фондҳои иттилоотии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, бахшҳои таълимӣ, илмӣ, табобатӣ ва бахшҳои дигари муассисаи таҳсилоти олии касбӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Оинномаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ба таври ройгон истифода намоянд;

- дар корҳои илмию таҳқиқотӣ, конференсияву симпозиумҳо ва маҳфилу озмунҳо иштирок ва баромад намоянд;

- асарҳои худро барои чоп, аз ҷумла дар нашрияҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ пешниҳод кунанд;

- аз амру фармонҳои маъмурияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти дахлдор шикоят кунанд.

3. Донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ, ки дар шӯъбаҳои рӯзона таҳсил мекунанд ва аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ таълим мегиранд, ба андозаи муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо стипендия таъмин карда мешаванд. Тартиби муқаррар ва пардохти стипендия аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон муайян карда мешавад.

4. Донишҷӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар асоси низомномаи дахлдор ҳуқуқ доранд стипендияи муқаррарнамудаи шахсони воқеӣ ва ё ҳуқуқиро, ки онҳоро барои таҳсил фиристодаанд, инчунин стипендияҳои шахсан таъиншударо гиранд.

5. Ба донишҷӯи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи нишондоди тиббӣ ва дар ҳолатҳои дигари истисноӣ бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми давлатии идораи маориф рухсатии академӣ дода мешавад.

6. Барои донишҷӯёни шакли рӯзонаи таҳсилот, ки дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таҳсил мекунанд, мӯҳлати даъват ба хидмати ҳарбӣ мутобиқи қонун дар давраи таҳсил ба таъхир андохта мешавад.

7. Донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ доранд, аз китобхонаҳои давлатӣ ройгон истифода баранд ва ҳамчунин ройгон вориди осорхонаҳои давлатӣ шаванд.

8. Барои донишҷӯёни шӯъбаҳои рӯзона ва шабона дар як соли таҳсил на камтар аз ду маротиба таътил муқаррар карда мешавад.

9. Донишҷӯи эҳтиёҷманди манзил дар хобгоҳ (ба шарте ки муассисаи таҳсилоти олии касбӣ фонди дахлдори манзил дошта бошад) бо ҷойи хоб таъмин карда мешавад.

10. Донишҷӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбӣ барои комёбиҳо дар таҳсил ва иштироки ҷаҳлона дар корҳои илмию таҳқиқотӣ мутобиқи Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ бо мукофотҳои маънавӣ ва ё моддӣ сарфароз гардонида мешаванд.

11. Донишҷӯ аз муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар мавридҳои зерин хорич карда мешавад:

- бинобар вазъи саломатӣ дар асоси ҳуҷҷати комиссияи тиббию машваратӣ;
- бо сабаби гузаштан ба муассисаи таҳсилоти олии касбии дигар;
- барои давомоти нокифоя;
- барои қарздории академӣ;
- пас аз рухсатии академӣ ба таълим шуруъ накардан;
- саривақт напардохтани маблағи таҳсил мувофиқи шартнома;
- дар мӯҳлати муқарраргардида насупоридани се ва зиёда аз он санҷишу имтиҳон;
- барои содир кардани ҷиноят;
- пас аз ҷавб;

- барои вайрон кардани интизоми таълим, қоидаҳои тартиботи дохилӣ ва Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ.

12. Барои риоя накардани ўҳдадорихое, ки дар Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва қоидаҳои тартиботи дохилӣ пешбинӣ гардидаанд, баъди гирифтани баёноти хаттӣ, мумкин аст донишҷӯ ба танбеҳи интизомӣ кашида ва ҳатто аз муассисаи таҳсилоти олии касбӣ хорич карда шавад.

13. Ба донишҷӯи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар раванди таълим истифода бурдани телефонҳои мобилӣ манъ аст.

14. Танбеҳи интизомӣ ба донишҷӯ на дертар пас аз як моҳи ошкор шудани рафтори ӯ ва на дертар пас аз шаш моҳи содир гардидани чунин рафтор дода мешавад, ки ба ин мӯҳлати бемории донишҷӯ ва (ё) вақти таътили ӯ дохил намешавад.

15. Ба донишҷӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбӣ кафолати ба таври озод ба дигар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва ё ихтисоси дигар бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф гузаштан дода мешавад. Дар мавриди

гузаштани донишчӯ аз як муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ба муассисаи дигари таҳсилоти олии касбӣ тамоми ҳуқуқҳое, ки барои донишчӯ бори аввал дар ин зинаи таҳсилоти олии касбӣ пешбинӣ шудаанд, маҳфуз мемонанд.

16. Донишчӯ баъди ихтиёран ё бо сабабҳои дигар тарк кардани муассисаи олии таълимӣ зимни боқӣ мондани ҳамон шакли таълим (ройгон ё пулакӣ), ки мутобиқан пеш аз тарк кардан таҳсил мекард, ҳақ дорад барои таҳсил ба муассисаи олии таълимӣ барқарор гардад.

17. Донишчӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ўҳдадоранд, ки донишҳои назариявӣ, маҳорати амалӣ ва методҳои муосири таҳқиқро аз рӯи ихтисоси интихобнамудаашон азхуд кунанд, дар мўҳлатҳои муқарраршуда ҳамаи супоришҳои дар нақшаҳо ва барномаҳои таълимӣ пешниҳодгардидаро иҷро намоянд, арзишҳои миллӣ, умумибашарӣ ва маънавиро пос доранд ва Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, қоидаи хобгоҳҳо ва дигар талаботи муқарраркардаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистонро риоя намоянд.

18. Дигар ҳуқуқ ва ўҳадориҳои донишчӯёнро қонунгузорӣ ва (ё) Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ муқаррар менамояд.

19. Мақоми донишчӯи муассисаи таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ, ки аккредитатсияи давлатӣ дорад, нисбат ба ҳуқуқи озодиҳои академӣ, ба истиснои ҳуқуқи гирифтани стипендияи давлатӣ, баробари мақоми донишчӯи муассисаи таҳсилоти олии касбии давлатӣ мебошад.

20. Мақоми донишчӯи муассисаи таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ, ки аккредитатсияи давлатӣ надорад, дар асоси Оинномаи ҳамин муассисаи таҳсилоти олии касбӣ муқаррар карда мешавад.

21. Донишчӯёни муассисаи таҳсилоти олии касбие, ки барои пурра амалӣ намудани барномаҳои таълимӣ аз технологияи фосилавӣ истифода мебаранд, инчунин филиалҳои муассисаи таҳсилоти олии касбии зикршуда, ҳангоми аз ҷониби онҳо амалӣ намудани раванди таълим (ба истиснои машғулиятҳои алоҳида) дар филиалҳо ва тамоми намудҳои аттестатсияи донишомӯзони ин филиалҳо, ҳамаи ҳуқуқ ва ўҳадориҳои донишомӯзони ҳамин шакли мутаносиби дарёфти таҳсилотро доранд.

Моддаи 22. Бо кор таъмин намудани хатмкардагони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ

Бо кор таъмин намудани хатмкардагони шўъбаҳои рўзонаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 23. Имтиёз ба шахсоне, ки дар баробари кор дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таҳсил мекунанд

1. Ба шахсоне, ки дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии дорои аккредитатсияи давлатӣ бомуваффақият таҳсил менамоянд, новобаста аз шакли таълими ғоибона ва шабона аз ҷои кор ба мақсадҳои зерин рухсатии иловагӣ дода шуда, музди миёнаи меҳнат, ки бо тартиби муқарраргардидаи рухсатии ҳарсола ҳисоб карда мешавад (бо имкони яқоя кардани рухсатии иловагии таълимӣ ва рухсатии ҳарсола), пардохт мегардад:

- барои супоридани санҷишу имтиҳонҳо дар курсҳои яқум ва дуюм мутобиқ ба 30

рӯзи тақвимӣ, дар курсҳои минбаъда мутобиқ ба 40 рӯзи тақвимӣ;

- барои навиштан ва дифои лоиҳаи (кори) дипломӣ якҷоя бо супоридани аттестатсияи ниҳоии давлатӣ - чор моҳ;

- барои аттестатсияи ниҳоии давлатӣ - як моҳ.

2. Рухсатии иловагии бе музди меҳнат аз ҷои кор дода мешавад:

- ба шахсоне, ки ба имтиҳоноти қабули муассисаи таҳсилоти олии касбӣ роҳ дода шудаанд - понздаҳ рӯзи тақвимӣ;

- ба донишҷӯёни шӯъбаи рӯзонаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, ки дар баробари таҳсил кор мекунанд, барои супоридани санчишу имтиҳонот-понздаҳ рӯзи тақвимӣ дар соли таҳсил;

- барои навиштан ва дифои лоиҳаи (кори) дипломӣ якҷоя бо супурдани аттестатсияи ниҳоии давлатӣ - чор моҳ;

- барои супурдани аттестатсияи ниҳоии давлатӣ - як моҳ;

- ба шунавандагони шӯъбаи тайёрии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ барои супоридани аттестатсияи ниҳоии давлатӣ - понздаҳ рӯзи тақвимӣ.

3. Ба донишҷӯёни шӯъбаи ғоибонаи муассисаҳои олии таълимии дорои аккредитатсияи давлатӣ ташкилоти кордиханда як бор дар соли таҳсил харҷи рафту омадро то маҳалли муассисаи таҳсилоти олии касбӣ барои иҷрои корҳои лабораторӣ, супоридани санчишу имтиҳонҳо ва ҳамчунин барои супурдани аттестатсияи ниҳоии давлатӣ, навиштан ва дифои лоиҳаи (корҳои) дипломӣ мепардозад.

4. Намунаи маълумотнома-даъватномаро, ки ба донишҷӯ аз ҷои кор ҳуқуқи гирифтани рухсатии иловагӣ ва дигар имтиёзҳоро вобаста ба таҳсил дар муассисаи таҳсилоти олии касбии дорои аккредитатсияи давлатӣ медиҳад, мақоми давлатии идораи маориф тасдиқ мекунад.

5. Барои кормандони корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва шакли моликият, ки дар баробари кор дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ таҳсил мекунанд, дар шартномаи коллективӣ ё шартномаи меҳнатӣ (қарордод) дароз кардани мӯҳлати рухсатиҳои иловагӣ, додани рухсатӣ бо пардохти маош ба ҷои рухсатии бе пардохти маош ва имтиёзҳои дигар пешбинӣ шуда метавонад.

Моддаи 24. Шунавандагони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Шунавандагони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ шахсоне ба ҳисоб мераванд, ки дар таълимгоҳҳои зерин таҳсил мекунанд:

- дар шӯъбаҳои тайёрии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, факултетҳо ва муассисаҳои такмили ихтисос ва бозомӯзии кормандон;

- дар ординатураи муассисаи таҳсилоти олии касбии тиббӣ.

2. Вазъи ҳуқуқии шунавандагони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ пас аз гирифтани таҳсилот ба вазъи ҳуқуқии донишҷӯи муассисаи таҳсилоти олии касбии шакли марбутаи таълим баробар аст.

3. Шахсоне, ки дар ординатура таҳсил мекунанд ё таҳсили тахассусии таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии тиббӣ аз ҳисоби буҷет идома медиҳанд, бо стипендияи давлатӣ таъмин карда мешаванд ва аз таътили ҳарсолаи 24 - рӯза истифода мебаранд.

Моддаи 25. Докторантҳо, аспирантҳо ва унвонҷӯён

1. Шаклҳои асосии тайёр кардани кормандони илмӣ ва илмию омӯзгорӣ аспирантура ва докторантура мебошанд.

2. Аспирантура ва докторантура барои таҳсилоти муттасил, такмили ихтисоси илмию омӯзгорӣ ва илмии шаҳрвандон ва дарёфти дараҷаи илмии номзад ё доктори илм шароит муҳаё мекунад.

3. Ба шахсоне, ки ба супоридани имтиҳони аспирантура иҷозат доранд, ба мӯҳлати 30 рӯзи тақвимӣ рухсатӣ, бо пардохти музди миёнаи қорашон аз тарафи қорхона, дода мешавад.

4. Барои шахсоне, ки дар баҳши рӯзонаи аспирантура аз ҳисоби маблағи бӯҷет таҳсил мекунанд, стипендияи давлатӣ муайян карда мешавад ва онҳо ҳар сол ба муддати ду моҳ ба таътил мебароянд.

5. Аспирантҳои баҳши ғоибона ҳар сол аз ҷои қор ба муддати 30 рӯзи тақвимӣ бо пардохти музди миёнаи маош ҳуқуқ ба рухсатии иловагӣ доранд.

6. Аспирантҳои баҳши ғоибона ҳар ҳафта барои як рӯз аз қор озод шудан бо пардохти панҷоҳ фоизи музди меҳнат ҳуқуқ доранд. Ташкилоти қордиҳанда ҳуқуқ дорад аспирантҳоро дар соли қоруми таҳсил мувофиқи хоҳиши онҳо ба таври илова бе пардохти музд ҳар ҳафта ду рӯз аз қор озод намояд.

7. Аспирантҳои баҳши ғоибона дар давраи супурдани имтиҳон ва навиштани рисолаи илмӣ бо хобгоҳ таъмин карда мешаванд (ба шарте ки муассисаи таҳсилоти олии касбӣ фонди манзил дошта бошад).

8. Ба докторантҳо стипендияи давлатӣ ба андозаи на камтар аз маоши дотсент ва ҳар сол таътили ду моҳа дода мешавад. Ҳуқуқҳои дар ҷои қор пеш аз дохил шудан ба докторантура доштаи докторантҳо (ҳуқуқи гирифтани манзил, дараҷаи илмӣ ва дигар ҳуқуқҳо) ва ҳамчунин ҳуқуқи баргаштани онҳо ба ҷои қори пешина ҳифз карда мешавад.

9. Ба ҳар аспиранту докторанте, ки аз ҳисоби маблағи бӯҷет таҳсил мекунад, барои хариди китобҳои илмӣ ҳар сол ба андозаи ду стипендия қўмакпулӣ дода мешавад.

10. Унвонҷӯёне, ки дар таълифи рисола барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм таҳқиқот мебаранд ва аз рӯи масъалаи мубрами иҷтимоию иқтисодӣ ё самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти бунёдии илмӣ натиҷаҳои назаррас ба даст овардаанд, бо мақсади таҳияи рисола барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм метавонанд ба мӯҳлати то ду сол ба вазифаи қорманди қалони илмӣ гузаронида шаванд. Барои унвонҷӯёне, ки ба вазифаи қормандони қалони илмӣ гузаронида шудаанд, бо нигоҳ доштани маоши вазифавии пешинашон, ҳуқуқи ба ҷои қори пештара гузаштан дода мешавад.

11. Барои анҷоми рисолаи илмии дараҷаи илмии номзоди илм ё доктори илм ба қормандони қорхона ва муассисаю ташкилотҳо аз ҷои қорашон мутаносибан ба мӯҳлатҳои се ва шаш моҳ бо нигоҳ доштани музди меҳнат рухсатии эҷодӣ дода мешавад.

12. Низомнома оид ба докторантҳо, аспирантҳо ва унвонҷӯён аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 26. Ҳуқуқу ӯҳдадорихои қормандони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи

олии таълимӣ вазифаҳои кормандони илмию омӯзгорӣ (ҳайати профессорону муаллимон, кормандони илмӣ), муҳандисию техникӣ, маъмурию хоҷагӣ, истехсолӣ, таълимӣ ё ғирасон ва ғайра пешбинӣ мешаванд.

2. Ба ҳайати профессорону муаллимон мансабҳои декани факултет, мудирӣ кафедра, мудирӣ озмоишгоҳ, вазифаҳои профессор, дотсент, муаллими калон, муаллим ва ассистент мансубанд.

3. Ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ба қор қабул кардани кормандони илмию омӯзгорӣ мутобиқи шартномаи меҳнатӣ амалӣ мешавад. Пеш аз бастанӣ шартномаи меҳнатӣ кормандони илмию омӯзгорӣ аз озмун мегузаранд.

4. Мудирӣ кафедраи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар асоси озмун интихоб мешавад. Низомнома оид ба тартиби ишғоли вазифа ва гузаштан аз озмунро барои иҷрои вазифаи мудирӣ кафедра мақомоти давлатии идораи маориф таҳия ва тасдиқ менамояд.

5. Кормандони илмию омӯзгории муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ доранд:

- бо тартиби муқарраргардида ба Шӯрои олимони муассисаи таҳсилоти олии касбӣ интихоб кунанд ва интихоб шаванд;

- дар муҳокима ва ҳалли масъалаҳои марбут ба фаъолияти муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ширкат намоёнд;

- аз хидмати китобхонаҳо, китобхонаҳои электронӣ, технологияи иттилоотӣ, коммуникатсионӣ, интернет, фондҳои иттилоотӣ, шӯъбаҳои илму таълим ва ҳамчунин аз хидмати шӯъбаҳои иҷтимоӣ маишӣ, таъбаҳои ва шӯъбаҳои дигари сохтори муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мувофиқи Оинномаи он ва (ё) шартномаи коллективӣ ба таври ройгон истифода баранд;

- мазмуни курсҳои таълимиро мутобиқи стандартҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ муайян кунанд;

- усул ва воситаҳои таълимро, ки ба хусусиятҳои фардии ҳар кадоми онҳо бештар ҷавобгӯ мешаванд ва сифати баланди раванди таълимро таъмин менамоянд, интихоб намоёнд;

- аз болои фармону супоришҳои маъмурияти муассисаи таҳсилоти олии касбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ шикаҷт кунанд.

6. Кормандони илмию омӯзгории муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ўҳдадоранд:

- самараи баланди раванди қори омӯзгорӣ ва илмиро таъмин кунанд;

- талаботи Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбро риоя намоёнд;

- донишомӯзонро дар рӯҳияи мустақилият, ташаббусқорӣ тарбия кунанд, қобилияти эҷодии онҳоро инқишоф диҳанд;

- ба арзишҳои миллӣ, умумибашарӣ ва ахлоқиву маънавий эҳтиром гузоранд;

- барои такмили ихтисоси худ пайваста қўшиш намоёнд;

- дар раванди таълим аз телефонҳои мобилӣ истифода набаранд.

7. Кормандони илмию муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ доранд он усулҳо ва воситаҳои гузаронидани таҳқиқоти илмиеро интихоб намоёнд, ки ба талаботи бехатарӣ ҷавобгӯ бошанд, ба қобилияти инфиродии онҳо бештар мувофиқат кунанд ва сифати баланди раванди илмиро таъмин намоёнд.

8. Ҳуқуқу ўҳдадорҳои қормандони маъмурию хоҷагӣ, муҳандисию техникӣ, истехсолӣ, таълимӣ ё ғридиҳанда ва дигар қормандони муассисаи таҳсилоти олии касбро қонунгузорӣ оид ба меҳнат, Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, қоидаҳои тартиботи дохилии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва дастурҳои вазифаӣ

муайян мекунад.

Моддаи 27. Омодагӣ ва такмили ихтисоси кормандони илмию омӯзгорӣ

1. Кормандони илмию омӯзгорӣ дар аспирантура ва докторантураи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, муассиса ё ташкилотҳои илмӣ ва ҳамчунин бо роҳи вобаста намудани унвонҷӯён ба ин муассисаю ташкилотҳо барои навиштан ва дифои рисолаи номзади илм ё доктори илм ё бо роҳи ба вазифаи кормандони илмӣ гузаронидани кормандони соҳаи омӯзгорӣ чиҳати таълифи рисолаи докторӣ омода карда мешаванд.

2. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ шаклҳои зерини такмили ихтисосро низ муқаррар мекунад:

- коромӯзии илмӣ, омӯзгорӣ, эҷодӣ, аз ҷумла, дар корхонаҳо, институтҳои илмию таҳқиқотӣ, бюроҳои конструкторӣ, дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва ташкилотҳо, аз ҷумла дар хорича;

- рухсатиҳои эҷодӣ барои ба итмом расонидани рисолаи илмӣ;

- такмили ихтисос ва бозомӯзӣ дар донишқадаҳо, факултетҳо ва марказҳои такмили ихтисос ва бозомӯзии кадрҳо;

- бозомӯзӣ ва таълим дар факултетҳо ва курсҳои махсуси назди муассисаи таҳсилоти олии касбӣ.

3. Давлат муҳайё кардани шароити заруриро барои на камтар аз як маротиба дар панҷ сол такмил додани ихтисоси кормандони илмию омӯзгории ташкилоту муассисаҳои давлатии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро кафолат дода, ба ин мақсад аз ҳисоби буҷети давлати маблағи зарурӣ ҷудо мекунад.

4. Ихтисоси кормандони илмию омӯзгориро ҳамчунин аз рӯи шартномае, ки шахсони воқеӣ ва (ё) ҳуқуқӣ бо муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва ташкилоту муассисаҳои илмӣ мебанданд, аз ҳисоби маблағи шахсони воқеӣ ва (ё) ҳуқуқӣ метавон амалӣ кард.

5. Тартиб, намуд ва шаклҳои такмили ихтисосро, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим накардааст, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 28. Унвонҳои илмӣ

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвонҳои илмии профессор ва дотсент муқаррар карда мешаванд.

2. Унвони илмии профессор ба шахсе дода мешавад, ки дараҷаи илмии доктори илм дошта, дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба фаъолияти омӯзгорӣ, илмӣ ва методӣ машғул аст.

3. Унвони илмии дотсент ба шахсе дода мешавад, ки дараҷаи илмии номзади илмро дошта, дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба фаъолияти омӯзгорӣ ва илмию методӣ машғул аст.

4. Тартиби додани дараҷа ва унвонҳои илмиро мақомоти давлатии идораи маориф майян мекунад.

Моддаи 29. Эътироф ва муқаррар кардани баробарарзишии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва унвонҳои илмӣ

1. Эътирофи ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва дар бораи унвонҳои илмӣ маънои ризоияти мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ ба эътибори қонунӣ доштани ин ҳуҷҷатҳо дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон дорад.

2. Баробарарзишии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва дар бораи унвонҳои илмӣ дар Қонуни мазкур маънии онро дорад, ки мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ ба дорандагони ин ҳуҷҷатҳо, ҳамчун ба дорандагони ҳуҷҷатҳои намунаи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқҳои академӣ ва (ё) касбиро дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва дар бораи унвонҳои илмӣ медиҳад.

3. Эътироф ва муқаррар кардани баробарарзишии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дорандагони ин ҳуҷҷатҳо роҷаҳадон менамояд, ки талаботи умумии ба муассисаҳои таълимӣ ё ба қор қабул шуданро, ки низомномаҳои дахлдор муқаррар кардаанд, риоя намоянд.

4. Масъалаи эътироф ва муқаррар кардани баробарарзишии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар бораи унвонҳои илмӣ мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳал мегардад.

5. Эътироф ва муқаррар кардани баробарии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва дар бораи унвонҳои илмӣ бо шаҳодатнома, ки аз тарафи мақоми давлатии идораи маориф дода мешавад, тасдиқ мегардад.

БОБИ 5.

ИДОРАИ НИЗОМИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ОЛИИ ТАӢЛИМӢ

Моддаи 30. Мақомоти идоракунии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Идораи низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маориф амалӣ гардонида мешавад.

2. Мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, новобаста аз шакли моликият ва тобеияти идоравияшон роҷбарии умумии методиро амалӣ мекунад.

3. Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ аз тарафи муассиси (муассисон) тасдиқ ва мутобиқи тартиби қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд

гирифта мешавад.

4. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҳарбӣ фаъолияти худро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мекунад.

Моддаи 31. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дохил мешаванд:

- муайян ва амалӣ кардани сиёсати давлатӣ дар соҳаи мазкур;
- ҷудо кардани маблағ аз буҷет барои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;
- таҳияи лоиҳаи қонунҳо, қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки татбиқи низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро муайян мекунад;
- муқаррар намудани тартиби аттестатсия ва аккредитатсияи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ;
- таъсис, азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ;
- ба имзо расондан ва амалӣ кардани шартномаҳои байналмилалӣ ва байнидавлатие, ки масъалаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро танзим менамоянд;
- тасдиқи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;
- муқаррар намудани номгуи соҳаҳои таълимӣ (ихтисоси) таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;
- муайян кардани меъёри талабот ба кадрҳои соҳаҳои гуногун ва дар ин асос ба танзим даровардани тартиби тайёр намудани мутахассисони дорои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ.

Моддаи 32. Салоҳияти мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

Ба салоҳияти мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф оид ба таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дохил мешаванд:

- яқоя бо дигар мақомоти манфиатдори соҳавии дорои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таҳия кардан ва амалӣ гардонидани фаслҳои дахлдори барномаҳои миллӣ ва байналмилалӣ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва таҳсилоти марбутаи иловагӣ;
- таҳия ва татбиқи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст;
- тасдиқи ҷузъҳои давлатии стандартҳои дахлдори давлатии таълимӣ, тасдиқ намудани низомномаҳо дар бораи аттестатсияи ниҳоии давлатии донишҷӯёни

муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ;

- таҳия ва тасдиқи нақшаҳои намунавии таълим ва барномаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, ташкили наشري китобҳои дарсӣ ва тайёр кардани воситаҳои аёнии таълим;

- мусоидат барои ривож додан ва амалӣ гардонидани технологияҳои нави самарабахши таълим дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- аккредитатсияи давлатии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ новобаста аз шаклҳои ташкилию ҳуқуқӣ ва мансубияти идории онҳо ва муассисаҳои давлатии таълимии таҳсилоти дахлдори иловагӣ;

- муқаррар намудани шакли ҳуҷҷатҳои намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти олии касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, муайян намудани тартиби эътироф ва муқаррар кардани баробарии ҳуҷҷатҳои давлатҳои хориҷӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти олии касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва унвонҳои илмӣ, додани шаҳодатнома дар бораи муқаррар шудани баробарии ҳуҷҷатҳои зикргардида;

- иштирок дар кори омӯзиши талабот ба мутахассисон;

- таҳияи дурнамои тайёр намудани мутахассисон;

- таҳияи пешниҳод доир ба ҳаҷми маблағе, ки аз буҷет барои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, дигар корхона ва ташкилоту муассисаҳои низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва таҳсилоти марбутаи иловагӣ, ташкилотҳои илмӣ ва бахшҳои сохтори онҳо ҷудо карда мешавад;

- таҳияи пешниҳод оид ба ҳаҷми сохтмони асосии корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳои мазкур;

- ҳамоҳангсозии фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, системаҳои соҳавӣ ва минтақавии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва муайян кардани ҳаҷму сохтори тайёр намудани мутахассисон, ташкили иттиҳодияи (кооператсияи) байнисоҳавӣ ва байниминтақавии соҳа;

- муқаррар намудани тартиби қабули донишҷӯён, аспирантҳо ва докторантҳо ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- кушодани аспирантура ва докторантураҳо дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ, ташкилотҳои илмӣ новобаста аз тобеияти онҳо (ба истиснои муассисаҳои, ки дар системаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва академияи соҳавии илмҳо, ки мақоми давлатӣ доранд), тасдиқ кардани Низомнома дар бораи таълими кормандони илмию омӯзгорӣ, аз ҷумла кормандони илмӣ;

- пешбинӣ кардани инкишофи шабакаи муассисаҳои низоми таҳсилоти олии касбӣ, мувофиқа кардани таъсиси муассисаҳои нави давлатии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти дахлдори иловагӣ;

- ташкили иштироки муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва ташкилотҳои илмии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар барномаҳои давлатии илмию техникӣ, тартиб додан ва тасдиқ кардани барномаҳои байни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ доир ба соҳаҳои афзалиятноки илм, бо маблағу воситаҳои таъмин намудани ин барномаҳо ва назорати иҷрои онҳо;

- яққоя бо иттиҳодияҳои чамъиятӣ андешидани тадбирҳо ва амалӣ гардонидани онҳо барои ҳифзи иҷтимоии донишҷӯён, аспирантҳо, докторантҳо, шунавандагон ва

кормандони низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ оид ба беҳтар кардани шароити таълим, кор, маишат, истироҳат ва хизматрасонии тиббӣ ба онҳо;

- маблағгузорӣ ба фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳои тобеи онҳо;

- тасдиқи низомнома дар бораи тартиби ишғоли вазифаҳои кормандони илмию омӯзгорӣ;

- таҳия ва тасдиқи низомномаи намунавӣ дар бораи филиалҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбии тобеи мақомоти ҳокимияти иҷроия, тартиби ташкили филиалҳои мазкур:

 - нашри санадҳои меъёрӣ дар доираи салоҳияти худ;

 - бастанӣ шартномаҳои байналмилалии дорои хусусияти байниидоравӣ мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- назорат ба риояи стандартҳои давлатии таълим дар тамоми муассисаҳои таҳсилоти олии касбии дорои аккредитатсияи давлатӣ новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо;

- таъмини илмию методии аттестатсияи ниҳойӣ ва назорати сифати омодагии хатмунандагон пас аз анҷоми ҳар як сатҳ ва марҳилаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мутобиқи стандартҳои давлатии таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ;

- баррасии пешниҳодҳо ва қабули қарори ба муассисаи таҳсилоти олии касбӣ фиристодани шикоят аз сифати таълим ва (ё) мувофиқат накардани сифати таълим ба талаботи стандарти дахлдори давлатии таълим;

- ташкили фаъолияти низоми мақомоти минтақавии ҳадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф ва аттестатсияи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ.

Моддаи 33. Назорати давлатии сифати таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Назорати давлатии сифати таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба татбиқи сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, баланд бардоштани сифати тайёр намудани мутахассисон, оқилона харҷ кардани маблағи бюджет, ки барои низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ҷудо карда мешавад, равона шудааст.

2. Назорати давлатиро ба сифати таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф амалӣ мекунад.

3. Муассисаи олии таълимие, ки аккредитатсияи давлатӣ дорад, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва тобеияти идоравӣ дар давоми на кам аз панҷ сол як маротиба

аз аттестатсияи ниҳоии давлатӣ мегузарад.

БОБИ 6.

ФАЪОЛИЯТИ МОЛИКЯТИ ҲОҶАГИИ МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ТАЪЛИМӢ

Моддаи 34. Моликият дар низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баӢд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Муассис (муассисон) бо мақсади таъмини фаъолияти дар Оиннома пешбинишуда биною иншоот, комплексҳои молу мулк, таҷҳизот ва ҳамчунин дигар молу мулки зарурии истеъмоли, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва ғайраро бо ҳуқуқи идораи оперативӣ ба муассисаи таҳсилоти олии касбӣ вобаста менамояд.

2. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқи ихтиёрдорӣ қардан ба маблағу амвол ва дигар намудҳои моликиятиро, ки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барояш тўҳфа намудаанд, ба тариқи хайрия додаанд ё мерос мондаанд, самараи меҳнати зеҳнӣ ва эҷодкориро, ки натиҷаи фаъолияти муассисаи олии таълимӣ мебошад ва ҳамчунин даромади фаъолияти худ ва объектҳои моликияти аз ҳисоби ин даромад харидаашро дорад.

3. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ҳуқуқ доранд ба сифати иҷорагир ва (ё) иҷорадиҳандаи моликият тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон амал намоянд.

4. Ваколатҳои моликони дар бобати ихтиёрдорӣ намудани амволи давлатии низоми таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баӢд аз муассисаи олии таълимӣ нисбат ба молу мулки моликияти давлатӣ ба мақоми давлатии идораи маориф вобаста қарда мешаванд, ки ин ваколатҳоро ҳамроҳи мақомоти ҳокимияти иҷроия, ки муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар ихтиёраш мебошанд, амалӣ мегардонанд.

Моддаи 35. Маблағгузори муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баӢд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Маблағгузори фаъолияти таълимии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баӢд аз муассисаи олии таълимии давлатӣ аз ҳисоби маблағи бучет мутобиқи фармоиши давлатӣ аз ҷониби мақомоти чумҳуриявии давлатии идораи маориф ё мақомоти ҳокимияти иҷроия, ки ин муассисаҳоро дар ихтиёр доранд, барои тайёр намудани мутахассисон, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси кормандон дар асоси меъёрҳои муқарраргардидаи давлатӣ, аз ҷумла меъёрҳои идоравии маблағгузорӣ, амалӣ қарда мешавад.

2. Фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ғайридавлатӣ аз ҷониби муассис (муассисон) мутобиқи шартномаи байни онҳо маблағгузорӣ қарда мешавад. Аз рӯи шартномаи байни муассис (муассисон) ва муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ин фаъолият метавонад қисман ё пурра бо худмаблағгузорӣ ба амал бароварда шавад.

3. Таҳқиқоти илмие, ки муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ анҷом медиҳанд, аз ҷониби мақомоти чумҳуриявии давлатии идораи маориф ва (ё) мақомоти ҳокимияти иҷроия, ки ин муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар ихтиёри онҳо мебошанд, маблағгузорӣ қарда мешавад.

4. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ соҳа ва тартиби истифодаи маблағро, ки аз ҳисоби бучет ва манбаъҳои дигар гирифтаанд, тибқи муқаррароти қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд. Маблағҳои ғайрибучетии дар

давраи чорӣ (сол, семоҳа, моҳ) истифоданакардаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатӣ пас гардонида гирифта ё ба ҳаҷми маблағгузори давраи минбаъдаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳисоб карда намешавад.

5. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ дар бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии (кредитии) ғайрибонкӣ барои нигоҳ доштани пул ва ҳама гуна ҳисобҳо, амалиёти қарздиҳӣ ва ҳазинавӣ, аз ҷумла додугирифтӣ асбур суратҳисобҳо кушода метавонад.

6. Фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳое, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, маблағгузорӣ карда мешавад.

Моддаи 36. Фаъолияти пулакии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ

1. Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ мутобиқи Оинномаи худ дар соҳаи таълим ва соҳаҳои дигар, ба шарте, ки он бар зидди фаъолияти асосии он набошад, метавонад фаъолияти пулакиро ба роҳ монанд.

2. Фаъолияти пулакии таълим дар муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ба ивази фаъолияти таълимӣ ва дар доирае, ки барои он аз ҳисоби буҷет маблағгузорӣ мешавад, амалӣ шуда наметавонад. Дар акси ҳол маблағи дар натиҷаи чунин фаъолият бадастомада мутобиқи қонун мусодира карда мешавад.

3. Муассисаи таҳсилоти олии касбии давлатӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ҳуқуқ дорад дар доираи муқаррарнамудаи иҷозатнома илова ба маблағгузорӣ аз ҳисоби буҷет, қабули донишҷӯёнро бо риояи замимаи иҷозатнома, ки аз тарафи мақомоти давлатии идораи маориф дода шудааст, тибқи шартномаҳо бо пардохти арзиши таҳсил аз тарафи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ амалӣ намояд.

4. Масъалаҳои бастанӣ шартнома барои фаъолияти пулакии таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ аз ҷониби муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар асоси шартномаҳое, ки ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Оинномаи муассисаи таҳсилоти олии касбӣ муҳолиф нестанд, амалӣ мегардад.

БОБИ 7.

ҲАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ВА ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДИИ ХОРИҶИИ МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБӢ ВА ТАҲСИЛОТИ КАСБИИ БАӢД АЗ МУАССИСАИ ОЛИИ ТАЪЛИМӢ

Моддаи 37. Ҳамкориҳои байналмилалӣ

1. Ҳамкориҳои байналмилалӣ муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар доираи фаъолияти сиёсати хориҷии давлат ба ҳамшарикӣ ҳақиқӣ, эътимоду боварии тарафайн ва ба шартномаю созишномаҳои байнидавлатӣ асос меёбад.

2. Мақомоти давлатии идораи маорифи ҳамаи зинаҳо, муассиса, корхонаю

ташкilotҳои таълимии низоми маориф ҳуқуқ доранд бо муассиса, корхонаю ташкilotҳои хориҷӣ робитаи бевосита муқаррар намоянд, барномаҳои байналмилалӣ таълимӣ, илмӣ ва илмию таҳқиқотиро амалӣ гардонанд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба иттиҳодияҳои байналмилалӣ ҷамъиятии таълимӣ ва илмӣ ҳамроҳ шаванд.

3. Давлатҳои иштироккунанда дар ташкilotҳои байналмилалӣ соҳаи маориф дар доираи созишномаҳои шартномаҳои дучониба ва бисёрҷониба сиёсати мувофиқашударо пеш мегиранд.

Моддаи 38. Фаъолияти иқтисодии хориҷӣ

1. Мақомоти ҷумҳуриявии давлатии идораи маориф, муассисаҳои таълимӣ, корхонаю ташкilotҳои таълимии низоми маориф фаъолияти иқтисодии хориҷиро мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон мустақилона амалӣ мекунанд. Онҳо мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи дар бонкҳо ва дигар ташкilotҳои қарзии ғайрибонкӣ кушодани суратҳисоби асёрро доранд.

2. Маблағҳои пулӣ ва дигар дороиҳое, ки муассисаи таълимӣ аз фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ба даст меоварад, моликияти ин муассисаи таълимӣ буда ва ба он ҳуқуқи ихтиёрдорӣ пурра дошта, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонун мусодира кардани он манъ аст. Ин маблағ барои инкишофи соҳаи маориф, музди меҳнати кормандон ва пойдор сохтани заминаи моддӣю техникаи он сарф карда мешавад.

БОБИ 8.

МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 39. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 40. Дар бораи беъътибор донистани Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ»

Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон аз 8 декабри соли 2003, №48 «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ» (Ахбори Маҷлиси Олии Чумҳурии Тоҷикистон, соли 2003, №12 моддаи 676; соли 2009, №3, мод. 83) беъътибор дониста шавад.

Моддаи 41. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Чумҳурии Тоҷикистон**

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе, 19 майи соли 2009,
№ 531